

Kot v slovo dobili smo danes v šoli od slavnega ministerstva na dar nekateri po čvetero, nekateri celo po petero knjig. Podeljene so bile meni naslednje: „Das Ganze der Landwirthschaft in Bildern v. Dr. Wilh. Hamm“ (jako obširna lepa knjiga s 719 slikami in z razjasnili k vsaki sliki); „Die Bodencultur-Verhältnisse Oesterreichs“; „Praktische Düngerlehre: gemeinverständlicher Leitfaden der Agrikultur-Chemie von Dr. Emil Wolf“; in „Die Verbesserung der Alpen-Wirthschaft von Adolf Trientl.“ (To hvalevredno knjigo je dal posloveniti lanskega leta naš slavni deželni odbor.) Daroval nam je tudi še posebej blagi g. dr. Melicher svojo knjižico: „Skizze der nützlichen und schädlichen Insekten als Grundlage zur Gründung eines österreichischen Insekten-Central-Vereines“, ki je sicer majhna po obliki, ali njeni obseg je jako znamenit, zlasti za ljudskega učitelja. Petero mi zelo všečnih knjig poneseš tedaj saboj na daljni dom, katere mi bodo, ako mi Bog da doživeti, mnoga mnoga leta klicale v spomin uke na Dunaji slišane. Sklenil sem, pustiti tudi te knjige nekdam železniški šoli kot v spomin svojega dunajskega šolanja. Naj se mi pa ne zameri, da govorivši o tem lepem daru dodam tudi tu eno svojo opombo. Kakor smo namreč mi odrašeni učitelji jako radi in z veseljem sprejeli darovane knjige, in kakor se tudi drugi še dokaj višji gospodje z radostjo poslužijo raznih odlik, nič manj rada je tudi mladina z nedolžnim veseljem sprejemala o sklepu šolskega leta kako podarjeno knjižico, dokler postava ni tega zabranila. Govorilo se je o tem že mnogo „pro“ in „contra“. Naj pa zagovarja kdorkoli in kakor že hoče to zapoved (ali bolje: prepoved), jaz se nisem strinjal nikdar z njo, in se tudi nikoli ne mislim. Ako imamo za malopridne otroke grájo (in tudi šiba bi nikakor ne škodila!); zakaj bi za pridne šolarje hvale, združene s kakim primernim darkom, ne smeli imeti? Ni tudi vse „excellent“ in „brillant“, kar si je vmislil novejši čas; in če bi tudi vse drugo táko bilo, odprava šolskih daril gotovo ni. (Dalje prih.)

Zakon,

da se odpravi učnina ter prenaredita §§. 45 in 46 postave od 29. aprila 1873. l., št. 21.

Veljaven za vojvodino Kranjsko.

S privolitvijo deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

I člen.

Učnina je odpravljena po vseh ljudskih in meščanskih učilnicah Kranjske vojvodine, samo na Ljubljanskih učilnicah te verste ne.

II. člen.

Občinskemu svetovalstvu deželnega glavnega mesta Ljubljanskega se daje pravica, da po Ljubljanskih učilnicah, zaznamovanih v I. členu, učnino še dalje obdrži, in to, ali kolikoršna je bila do zdaj, ali manjšo, ali da jo vso odpravi.

III. člen.

Moč izgubivajo vsa določila deželne postave od 29. aprila 1873. l., št. 21, kar jih je gornjima členoma navzkriž.

IV. člen.

§§. 45 in 46 deželne postave od 29. aprila 1873. l., št. 21, sta ovržena, ter namesto njiju naj moč dobodo naslednja določila.

V. člen.

Učilniška poslopja zidati,drževati ter dajati jim notranjo opravo (pokrivati stroške za kurjavo, osvečavo in snaženje prostorij, kakor tudi za učna sredstva) je dolžnost šolske občine. (§. 33 deželne postave od 29. aprila 1873. l. št. 21.)

VI. člen.

Ako se uže poprej vidi, da učilniških prihodkov (§§. 36. in 37. deželnega zakona od 29. aprila 1873. l., št. 21) ne bode dovolj, da bi se prihodnje leto mogli z njimi poplačati umerjeni razhodki učilniške občine (razven učilniške občine dež. glavnega mesta Ljubljanskega), naj se doplača razven stroškov v V. členu navedenih iz normalno-učilniškega zaklada, kolikor je presežka.

Če prihodkov normalno-učilniškega zaklada nij dovolj, da bi zalegli za njegove potrebe, naj se po deželnem zakonodavstvu razpiše po teh potrebah umerjen poseben deželni zaklad za normalno-šolski zalog na vse neposrednje, prikladom za deželni in zemljo-odvezni zalog podvržene davke (ravzen tistih v Ljubljanskem mestnem okraju). Preudarjeni troški učilniških občin naj se v to namero o pravem času po deželnem učilniškem svetovalstvu položé pred deželni odbor.

VII. člen.

Za ustanovitev in razhodke ljudskih učilnic v deželnem glavnem mestu Ljubljanskem naj potrebno skrb ima njegovo občinsko svetovalstvo, katero je upravičeno v to namero na vse neposrednje davke brez izrednega priklada razpisati do po 10 gld. učilniškega naklada od vsakih 100 gld. rednega davka. Za višje odstotke učilniškega naklada je treba deželnega zakona.

VIII. člen.

Občine, v katerih je domačega učilniškega zaklada zadosti, da z njim zalagajo vse potrebe svojih ljudskih učilnic, imajo pravico, s prebitki, če jih je morebiti od tega zaklada kaj, plačevati deželne naklade normalno-šolskega zaloga v občini predpisane.

IX. člen.

Za ustanovitev in razhodke meščanskih učilnic naj potrebno skrb imajo učilniški okraji, kateri so upravičeni, v to namero na vse neposrednje davke brez izrednega priklade razpisati do po 10 gld. okrajnega učilniškega naklada od vsakih 100 gld. rednega davka.

Za višje odstotke tega naklada je treba deželnega zakona.

X. člen.

Ta zakon stopi v moč 1. januarja 1875. leta.

XI. člen.

Mojima ministroma za bogočastje in nauk ter za financije naročam, ta zakon izvršiti.

Gödöllö, dne 19. decembra 1874.

Franc Jožef l. r.

Pretis l. r.

Stremayr l. r.

Dopisi in novice.

Iz Gorenjskega. — Prebravšim g. F. Stegnar-jev »Odgovor Schltzg.-ie v zadnjem listu »Tovariš-a« prišel nam je nehotoma v spomin dobro znani pregovor: »En norec vé več vprašati, kakor mu sto modrih more odgovoriti«. Enak je namreč ta pregovor na las unemu, ki se glasi: »Zabavljati je lahko, bolje narediti pa težko.« Kdor djanje in nehanje ljubljanske »Schltzg.-e« koljč-kaj hoče prevdarjati, pride k spoznanju, da kakor ima slaboglasna »Presse« lažnjivi »Motto«: »Gleiches Recht für Alle«, enako tako si bi smela »Schltzg.-a napisati na čelo napis: »Mi smo mi, a vi (národní učitelji) ste naše smeti«. To da, v resnici ta »mi« zastoji le v psovanju, zabavljanju in drugih enacih junških činih; da bi pa učenjaki imenovanega »lista« pokazali tudi kaj djanjskega, kar bi našemu šolstvu v resnici moglo koristiti, tega bomo zastonj pričakovali menda do sodnega dneva. —

Gospod Stegnar ni nikdar razglaševal svojega zemljevida kot nedosegljivo in neprekosljivo delo; boljše je bil pa vender, kot oni, katerega nemškutarski učitelji izdali — niso. Za uk zemljepisja v pričetnih ljudskih šolah nam tudi posebno na tančno sestavljenega zemljevida treba ni, in ko bi bil g. Stegnar narisal v svojo karto še gorovje in kantonske ceste, bi zadostovalo njegovo delo, ponovim odločno, pričetnim ljudskim šolam, ki niso »univerzec niti »gimnazije« popolnoma. Kar pa na Stegnarjevem začasnem zemljevidu manjka, to dodá po večjem menda vsak učitelj lahko sam; zakaj, ne mislite vi ljubljanski mogočniki! da smo učitelji zunaj po deželi tako zelo nevedni in